Bram Stoker

Dracula

Dracula

Bram Stoker

Dracula

Přeložil Tomáš Korbař

argo

Argo © 2018
Translation © Tomáš Korbař – heirs, 2018
Illustrations © František Štorm, 2018

ISBN 978-80-257-2470-5 (váz.)
ISBN 978-80-257-2566-5 (e-kniha)

Ukázka elektronické knihy

Poznámka autora

Teprve při četbě těchto stránek pozná čtenář způsob, jakým byly jednotlivé doklady uspořádány. Všechny zbytečné podrobnosti byly vynechány, a do popředí se proto dostává příběh tak, jak se skutečně odehrál. Je to příběh, který se téměř dostává do rozporu s naší současností; paměť však ani nemohla nikde selhat – už proto ne, že všechny zápisy byly pořizovány bezprostředně a zrcadlí hlediska i rozsah poznatků svých tvůrců.

Kapitola 1

DENÍK JONATHANA HARKERA
(PSÁN TĚSNOPISEM)

3. května. Bystřice. – Odjezd z Mnichova 1. května ve 20.35, příjezd do Vídně den nato časně ráno; měl jsem přijet v 6.46, ale vlak měl hodinu zpoždění. Jak se zdá, Budapešť je překrásné město, alespoň podle toho, co jsem viděl z vlaku a při krátké procházce ulicemi. Bál jsem se odejít příliš daleko od nádraží; i sem jsme přijeli se zpožděním a čas odjezdu se měl co nejméně odchylovat od doby stanovené jízdním řádem. Bylo mi, jako bychom opouštěli Západ a přijížděli na Východ; nejzápadnější ze skvělých mostů přes Dunaj, zde velmi široký a hluboký, nás zavedl přímo do říše tradic turecké moci.

Odjeli jsme celkem brzy a po setmění jsme dorazili do Kolozsváru. Zde jsem přenocoval v hotelu Royal. Povečeřel jsem kuře, připravené zvláštním způsobem na paprice a velmi chutné, ale dostal jsem po něm žízeň. (Pozn. Obstarat recept pro Minu.) Zeptal jsem se číšníka a ten mi řekl, že mu říkají „Paprikahendl"; určitě ho dostanu všude v Karpatech, je to totiž národní pokrm. Zjistil jsem, že mé ubohé znalosti němčiny mi zde jsou značně platné; ani nevím, jak bych se tu jinak vůbec domluvil.

V Londýně jsem měl před odjezdem ještě trochu volného času; navštívil jsem proto Britské muzeum a v jeho knihovně prohlédl mapy a knihy o Transylvánii. Napadlo mě totiž, že by při jednání s tamním šlechticem troška předběžných znalostí o této zemi určitě nemohla vadit. Kraj, který uvedl, leží v nejvýchodnější části země, přímo na pomezí tří států – Transylvánie, Moldavska a Bukoviny uprostřed Karpat; je to jedna z nejdivočejších a nejméně známých oblastí Evropy. Mapu nebo knihu udávající přesnou polohu zámku hraběte Draculy se mi nepodařilo nalézt, protože o této zemi neexistují dosud žádné mapy, které by se podobaly našim generálkám. Zjistil jsem však, že město Bystřice, které hrabě Dracula uvedl jako poštovní adresu, je celkem dost známé. Zapíši si sem několik poznámek; alespoň mi pomohou osvěžit paměť, až budu Mině líčit zážitky z cesty.

Transylvánii obývají čtyři odlišné národnostní skupiny: na jihu jsou Sašové a mezi nimi žijí Valaši, kteří jsou potomky Dáků. Na západě jsou Maďaři a na východě a severu Šekelové. Já jedu mezi Šekely, kteří se

považují za potomky Attily a Hunů. Je to pravděpodobné, vždyť Maďaři po dobytí země v jedenáctém století tu našli už usazené Huny. Dočetl jsem se, že v tomto podkovovitém cípu Karpat se vyskytují všechny pověry, co jich jen na světě je; kdysi tu prý byl pravý zdroj nejrůznějších výplodů lidské fantazie. V takovém případě by můj pobyt mohl být velmi zajímavý. (Pozn. Musím se na tohle všechno vyptat hraběte.)

Nespal jsem dobře, přestože jsem měl poměrně pohodlné lůžko; měl jsem totiž nejpodivnější sny. Po celou noc mi pod oknem vyl pes a to snad s mými sny souviselo; nebo to možná způsobila paprika – vypil jsem totiž všechnu vodu ze stolní lahve, a přesto jsem se nemohl zbavit žízně. Usnul jsem až k ránu a probudilo mě vytrvalé klepání na dveře; zřejmě jsem pak spal velmi tvrdě. K snídani jsem měl další papriku, jakousi kaši z kukuřičné mouky, o níž mi řekli, že se nazývá „mamaliga“, a lilek s masovou nádivkou, výtečný pokrm, který tu nazývají „impletata“. (Pozn. Opatřit si i tento recept.) Musel jsem si se snídaní pospíšit, protože vlak odjížděl krátce před osmou, nebo spíš měl v tuto dobu odjet; když jsem totiž udýchán dorazil v 7.30 na nádraží, proseděl jsem ještě víc než hodinu ve vagoně, než se vlak dal do pohybu. Připadá mi, že čím dál na východ se člověk dostává, tím jsou vlaky nepřesnější. Jaké asi jsou v Číně?

Celý den jsme se drkotali překvapivě krásnou krajinou. Na vrcholcích strmých kopců jsme zahlédli občas vesnice či hrady, jaké vídáváme ve starých misálech; chvílemi jsme míjeli řeky a potoky, jejichž široké břehy pokryté oblázky svědčily o častých záplavách. Řeka totiž musí mít hodně vody a prudký tok, aby čistě spláchla okraje svého řečiště. Na každé stanici postávaly skupinky nejrozličněji oblečených lidí, občas jich však byly celé houfy. Někteří z nich vypadali jako naši venkované nebo ti, které jsem viděl na cestě Francií a v Německu – měli krátké kazajky, široké klobouky a kalhoty z doma utkané látky; jiní však působili velmi malebně. Ženy vypadaly pěkně, pokud je ovšem člověk neviděl zblízka; byly však velmi silné v bocích. Všechny měly široké bílé rukávy různých tvarů a většina měla široké pásky, z nichž visela spousta jakýchsi třásní jako na baletních úborech; pod vrchní sukní měly spodničky. Nejzvláštněji vypadali Slováci se svými velkými pasteveckými klobouky, pytlovitými, špinavě bílými kalhotami, bílými plátěnými košilemi a obrovskými bytelnými koženými opasky, širokými téměř jednu stopu a hustě posázenými mosaznými cvočky. Byli obuti do holínek, v nichž měli nacpány kalhoty, měli dlouhé černé vlasy a husté černé kníry. Vypadají velmi malebně, ale nijak přitažlivě nepůsobí. Na divadle by jim okamžitě svěřili úlohu všelijakých starých loupežníků z Orientu, bylo mi však řečeno, že jsou velmi neškodní a že jim chybí jakákoli průbojnost.

Do Bystřice, velmi zajímavého starého města, jsme dojeli až po setmění. Bystřice leží přímo na hranici – odtud vede Borgoský průsmyk do Bukoviny –, a má proto velmi bouřlivou minulost, po níž tu najdeme mnoho viditelných stop. Před padesáti lety zde řádily velké požáry, které pětkrát za sebou způsobily obrovské škody. Hned na začátku sedmnáctého století byla Bystřice tři týdny obléhána a zahynulo tu 13 000 lidí; k válečným ztrátám přispěly stejnou měrou hlad a nemoci.

Hrabě Dracula mi doporučil hotel Zlatá koruna, který vypadal k mé velké radosti zcela starobyle; rád bych totiž viděl co nejvíc ze zdejších kuriozit. Zřejmě jsem byl očekáván; jak jsem totiž přicházel ke vchodu, spatřil jsem dobromyslně vypadající starší ženu v obvyklých venkovských šatech – bílé spodní šaty, pro ženu jejího věku až příliš těsně přiléhající, s dlouhou dvojitou zástěrou z barevné látky, splývající vpředu i vzadu. Když jsem se přiblížil, uklonila se a zeptala se: „Pan Angličan?“ – „Ano,“ přitakal jsem. „Jonathan Harker.“ Žena se usmála a prohodila několik slov k staršímu muži v bílé košili bez kabátu, který s ní stál ve dveřích. Muž odešel, ale vzápětí se vrátil s tímto dopisem:

„Milý příteli – buďte vítán v Karpatech. Netrpělivě Vás očekávám. Dobře se dnes v noci vyspěte. Zítra ve tři ráno odjíždí dostavník do Bukoviny; máte v něm zamluvené místo. V Borgoském průsmyku bude čekat můj kočár a odveze Vás ke mně. Doufám, že cesta z Londýna uběhla příjemně a že se Vám pobyt v mé krásné zemi bude zamlouvat.

Váš přítel DRACULA“

4. května. – Zjistil jsem, že hostinský dostal od hraběte dopis s příkazem zajistit pro mne v dostavníku to nejlepší místo. Když jsem se však vyptával na podrobnosti, trochu se zřejmě zdráhal a předstíral, že mé němčině nerozumí. Určitě tomu tak nebylo, vždyť až posud mi dokonale rozuměl; alespoň mi odpovídal na otázky tak, jako by jim byl rozuměl. On a jeho manželka – ta stará paní, která mě přivítala – se na sebe vyděšeně podívali. Muž zamumlal, že mu peníze poslali v dopise, a nic víc neví. Na mou otázku, zda zná hraběte Draculu a zda mi něco může říci o jeho zámku, se oba pokřižovali, prohlásili, že nevědí vůbec nic, a prostě odmítli mluvit dál. Doba odjezdu se už tak přiblížila, že jsem neměl čas zeptat se někoho jiného; to, co se událo předtím, bylo totiž velmi záhadné a vůbec mi nedodávalo klid.

Těsně před odjezdem přišla ke mně nahoru do pokoje ta stará paní a velmi vzrušeně se mě zeptala:

„Musíte jet? Ach, mladý pane, musíte jet?“ Byla tak rozčilená, že snad zapomněla tu trošku němčiny, co znala, a pletla si ji s nějakým jiným jazykem, který jsem vůbec neznal. Mohl jsem jí rozumět jen díky tomu, že jsem jí kladl mnoho otázek. Když jsem jí sdělil, že musím odjet okamžitě a že musím vyřídit důležitou obchodní záležitost, zeptala se znovu:

„Víte, jaký je dnes den?“ Odpověděl jsem, že čtvrtého května. Zavrtěla hlavou:

„Ach ano! Samozřejmě, ovšem. Ale víte vy, jaký je to den?“ Namítl jsem, že jí nerozumím, a ona pokračovala:

„Je předvečer svátku svatého Jiří. Víte přece, že až dnes v noci odbijí hodiny půlnoc, bude mít všechno zlo na světě volnost? Víte vůbec, kam jedete a co vás tam čeká?“ Zmocnila se jí úzkost natolik zřejmá, že jsem se pokoušel ji uklidnit, leč marně. Nakonec přede mnou poklekla a úpěnlivě prosila, abych neodjížděl, nýbrž alespoň posečkal s odjezdem jeden či dva dny. Bylo to všechno velmi skličující a nebylo mi lehko u srdce. Jenže nezbývá mi nic jiného než vyřídit svůj úkol, a nesmím připustit, aby mi cokoli stálo v cestě. Pokusil jsem se ji proto zvednout se země a co nejdůtklivěji jí říci, že jí děkuji, že však nemohu zanedbat své povinnosti a odjet musím. Nato vstala, otřela si oči, z krku sňala růženec a podala mi ho. Nevěděl jsem, co dělat. Jako příslušník anglikánské církve mám totiž hluboce vštípený názor, že takovéhle předměty jsou do jisté míry projevem modlářství, přesto však mi připadalo neslušné odmítnout takový dárek staré paní, která to určitě myslí dobře a je neobyčejně rozrušená. Zřejmě postřehla pochyby na mé tváři, protože mi se slovy „Kvůli vaší mamince“ pověsila růženec kolem krku a vyšla z pokoje. Tuto část deníku píši při čekání na dostavník, který se pochopitelně zpozdil; a růženec mám stále kolem krku. Nevím, zda to způsobily obavy té staré ženy, ale rozhodně nejsem tak klidný jako obvykle. Kdyby snad Mina měla spatřit tento zápisník dříve než mne, nechť jí přinese můj pozdrav na rozloučenou! Už přijíždí dostavník!

5. května. Zámek. – Ranní šero se vytratilo a slunce stojí vysoko nad vzdáleným obzorem, jakoby vroubeným kopci nebo stromy – ani nevím, vždyť je to odsud tak daleko, že člověk nerozpozná, co je velké a co malé. Nejsem ospalý, a protože mě nikdo nevyhledá, dokud se neprobudím, budu pochopitelně psát tak dlouho, až mě spánek přemůže. Musím zaznamenat příliš mnoho podivných věcí, a aby si snad ten, kdo tyto řádky bude číst, nemyslil, že jsem před odjezdem z Bystřice nějak bohatě povečeřel, raději svou večeři přesně popíši. Měl jsem k večeři něco, co zde nazývají „zbojnická

pečeně“ – kousky slaniny, cibule a hovězího, okořeněné paprikou, napíchnuté na jehlici a opékané nad ohněm stejně jednoduše jako londýnské „šláchotiny“. Víno bylo Zlatý mediáš; vyvolává zvláštní, nikoli však nepříjemný štiplavý pocit na jazyku. Vypil jsem pouze dvě sklenky, jiného nic.

Když jsem nastoupil do dostavníku, vozka ještě neseděl na kozlíku a viděl jsem ho mluvit s hostinskou. Hovořili zřejmě o mně, protože každou chvíli ke mně pohlédli; k nim přistupovali někteří z lidí, sedících před domem na lavici – pro kterou zde mají pojmenování znamenající „drbárna“ –, poslouchali a pak se na mě podívali, většinou s výrazem soucitu. Zaslechl jsem, jak opakují několik slov, nesrozumitelných slov, neboť v zástupu bylo mnoho různých národností. Proto jsem opatrně vytáhl ze zavazadla svůj několikajazyčný slovník a vyhledal si je. Musím přiznat, že mě nijak nepotěšila, neboť mezi nimi bylo „ördög“ – satan, „pokol“ – peklo, „striga“ – čarodějnice, „vrolok“ a „vlkolak“ – která obě znamenají totéž: jedno je srbské, druhé slovenské, a je to buď vlkodlak, nebo upír. (Pozn. Zeptat se hraběte na tyto pověry.)

Zástup, který se shlukl před vchodem do hostince, mezitím podstatně vzrostl, a když jsme vyjížděli, všichni se pokřižovali a natáhli ke mně dva prsty. Dalo mi trochu námahy přimět jednoho spolucestujícího, aby mi řekl, co tím mysleli; zprvu mi nechtěl odpovědět, ale jak zjistil, že jsem Angličan, vysvětlil mi, že to je kouzlo nebo ochrana proti uřknutí. To mi nebylo právě příjemné, vždyť jsem se právě vydával na neznámé místo k setkání s neznámým člověkem; všichni se však zdáli tak laskaví, tak smutní a tak soucitní, že jsem se nemohl ubránit dojetí. Nikdy mi nevymizí z paměti poslední pohled na dvůr hostince a zástup křižujících se malebných postav, stojících kolem širokého klenutého průjezdu, za nímž bylo vidět bohaté listoví oleandrů a pomerančovníků, vyrůstajících ze zelených květináčů, rozestavěných uprostřed dvora. Potom vozka, jehož široké plátěné spodky pokrývaly celý předek kozlíku – říkají jim tady „gatě“ –, zapráskal velkým bičem nad čtyřmi malými koňmi, zapraženými vedle sebe, a vydali jsme se na cestu.

Krása krajiny, kudy jsme projížděli, brzy rozptýlila chmurné, obavami naplněné myšlenky a vzpomínky; kdybych ovšem znal jazyk nebo spíše jazyky, jimiž mluvili mí spolucestující, asi bych je nebyl tak lehce ze sebe setřásl. Před námi se pozvolna zvedal kraj plný lesů a hájů, tu a tam se tyčily srázné kopce korunované skupinkami stromů nebo selskými staveními, jež shlížela slepými štíty dolů k silnici. Všude byla přebohatá záplava rozkvetlých ovocných stromů – jabloní, švestek, hrušní, třešní, a jak jsme je míjeli, viděl jsem, jak zelená tráva pod nimi je poseta spadanými květy. A mezi těmito zelenými kopci kraje, který zde nazývají „Středozemí“, se vinula

naše silnice, ztrácela se v ohbích travnatých zatáček a mizela nám z očí za roztroušenými výběžky jehličnatých lesů, které porůznu sbíhaly dolů po svazích kopců jako ohnivé jazyky. Vozovka byla hrbolatá, ale přesto nám připadalo, že po ní letíme v téměř horečnatém spěchu. Nechápal jsem tehdy důvod tohoto spěchu, ale vozka se zřejmě chtěl dostat k Borgoskému průsmyku co nejrychleji. Bylo mi řečeno, že v létě je tato silnice výborná, nebyla prý však po zimních sněžích ještě opravena. V tomto ohledu se ovšem liší od ostatních karpatských silnic, které podle dávných tradic ani nemají být udržovány v příliš dobrém stavu. Za starých dob je starostové nechtěli dát opravovat už jen proto, aby se Turci nedomnívali, že je připravují pro příchod cizích vojsk, a tak přivolávají válku, která totiž vždycky hrozila každou chvílí vypuknout.

Za zelenými, mírně se svažujícími kopci Středozemí se prudce zdvihala široká zalesněná úbočí až vzhůru k vysokým srázným svahům samotných Karpat. Tyčily se vpravo i vlevo od nás, odpolední slunce se o ně plně opíralo a v něm se jasně rýsovaly všechny skvělé barvy tohoto překrásného pohoří, temná modř a purpur ve stínech vrcholků, zeleň a hněď v místech, kde se mísila tráva se skalami, i donekonečna se táhnoucí hřebeny rozeklaných skalisek a špičatých útesů, ztrácejících se do dáli, kde se velebně vypínaly sněhem pokryté vrcholky. Hory byly místy rozeklány mohutnými trhlinami, v nichž se v záři sklánějícího se slunce znovu a znovu bíle leskly stružky potoků. Ve chvíli, kdy jsme obloukem objížděli úpatí hory a začali se drkotat vzhůru se klikatící silnicí, rozevřel se před námi výhled na vysoký, sněhem pokrytý horský vrcholek, který jako by se tyčil přímo před námi. Jeden ze spolucestujících se dotkl mé paže.

„Podívejte se! Isten szek! – Boží sídlo!“ – a pokorně se pokřižoval. Jak jsme stoupali nekonečnými serpentinami a slunce za námi neustále klesalo níž, začaly nás zvolna opřádat večerní stíny. A navíc dopadaly paprsky zapadajícího slunce na sněhem pokrytý vrcholek hory, z něhož jako by vycházela studená, jemně růžová záře. Čas od času jsme potkali Čechy a Slováky v malebných krojích; byli většinou postiženi, jak jsem si všiml, voletem. Při silnici stálo mnoho křížů, a kdykoli jsme je tryskem míjeli, všichni spolucestující se křižovali. Sem tam klečel před kapličkou nějaký venkovan nebo venkovanka, a ani se po nás neotočili; snad ve svém zbožném rozjímání neměli oči ani uši pro vnější svět. Viděl jsem tu mnoho věcí, které byly pro mne nové; například stohy sena na stromech, občas překrásnou košatou smuteční břízu s bílými větvemi, zářícími jako stříbro v záplavě jemně zeleného listí. Někdy jsme potkali žebřiňák, na zdejším venkově tak obvyklý, s dlouhou hadovitou nápravou upravenou tak, aby

odpovídala nerovnostem vozovky. Na něm vždycky seděly celé skupiny vracejících se venkovanů, Čechů s bílými, Slováků s obarvenými ovčími kožichy; ti měli přes rameno jako kopí dlouhé hole se sekyrkou na konci. Jak se sklánělo k večeru a my zvolna stoupali průsmykem, začalo se silně ochlazovat a houstnoucí soumrak jako by stmeloval stíny stromů – dubů, buků a borovic – v jedinou tmavou mlhovinu; ale v údolích protínajících úbočí hor se tu a tam od čerstvě napadaného sněhu ostře odrážely rostoucí sosny. Občas, jak silnice vedla borovým lesem, ve tmě jakoby se nad námi uzavírajícím, vyvolávaly v nás chumáče šedi, jež se vznášely místy mezi stromy, podivně záhadný a slavnostní pocit. Ten oživoval myšlenky a chmurné představy, vyvolané již na sklonku dne, kdy červánky vytvářely tajuplné obrazce z hrůzu nahánějících mraků, zřejmě neustále se povalujících v údolích karpatských hor. Někdy byly kopce tak srázné, že přes vozkovo pobízení mohli koně stoupat jen velmi pomalu. Chtěl jsem seskočit a jít vedle nich, jako to děláváme doma, jenže vozka o tom nechtěl ani slyšet. „Ne, ne," řekl, „tady nemůžete jít, psi jsou tu příliš divocí." A pak s výrazem, který zřejmě považoval za uštěpačný – rozhlédl se totiž po souhlasném úsměvu ostatních –, dodal: „Jenom počkejte, stejně už budete mít takových věcí po krk, než půjdete spát!" A zastavil na krátký okamžik jedině proto, aby zapálil svítilny.

Po setmění jsem měl dojem, že se cestujících zmocnilo jakési vzrušení; jeden přes druhého neustále mluvili na vozku, jako by ho vybízeli k větší rychlosti. Vozka nemilosrdně tloukl koně dlouhým bičem a nutil je divokými povzbuzujícími výkřiky k většímu úsilí. Pak jsem v temnotě před námi zahlédl jakousi světle šedivou skvrnu, jako by se mezi horami rozvírala rozsedlina. Rozčilení cestujících vzrůstalo; chatrný dostavník se kolébal na velkých kožených pérech a kymácel se jako loď, zmítající se na rozbouřeném moři. Musel jsem se držet. Stoupání už celkem přestalo a měl jsem pocit, že přímo letíme vpřed. Potom jako by se hory k nám přiblížily z obou stran a zamračeně na nás shlížely – vjížděli jsme do Borgoského průsmyku. Jeden cestující po druhém mi nabízeli dárky a vnucovali mi je tak naléhavě, že se nedaly odmítnout. Byly to dárky neobvyklé a různorodé, ale každý z nich byl poskytnut s prostou upřímností, s laskavým slovem, s požehnáním a s oněmi nezvyklými, strachem naplněnými posunky, které jsem viděl před hotelem v Bystřici – pokřižováním a znamením ochrany před uřknutím. Potom, jak jsme uháněli dál, naklonil se vozka kupředu, cestující se vykláněli na obou stranách ven z vozu a všichni upřeně vyhlíželi do tmy. Asi se něco velmi vzrušujícího buď už dálo, nebo čekalo, ale ani jeden ze spolucestujících mi nedal na mé dotazy sebemenší vysvětlení.